

Bồi dưỡng Nhận quan chính trị cho sinh viên thông qua môn Giáo dục quốc phòng và An ninh tại Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội

Nguyễn Đình Tú

ThS. Bộ môn Giáo dục Thể chất - Giáo dục Quốc Phòng
Trường ĐH Tài nguyên và Môi trường Hà Nội

Received: 22/1/2024; Accepted: 25/1/2024; Published: 29/1/2024

Abstract: Political perspective is an important issue in improving the capacity to conduct teaching and learning activities in National Defense and Security Education of students at Hanoi University of Natural Resources and Environment. From the characteristics of a student's position, role, responsibilities, and duties, not only do they place high demands on quality, capacity, and learning style, but also on the student's political perspective. In considering, recognizing and evaluating socio-political issues. Furthermore, building a political perspective for students is also a highlight and a basic characteristic of the National Defense and Security Education subject, always posed directly and urgently, in order to meet the requirements of national defense and security education. Demand and task of building a politically strong young generation in the new situation.

Keywords: Political perspective; National defense and security education; student; university...

1. Đặt vấn đề

Thực tiễn cho thấy, trong những năm qua vấn đề bồi dưỡng Nhận quan chính trị cho sinh viên (SV) Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội thông qua nội dung môn học Giáo dục quốc phòng và An ninh (GDQP&AN) ngày càng được quan tâm đúng mức, đã tạo ra nền tảng cơ sở giúp SV có khả năng xem xét, nhìn nhận, đánh giá các vấn đề chính trị - xã hội. Tuy nhiên, trên thực tế, việc trang bị Nhận quan chính trị thông qua nội dung môn GDQP&AN của SV còn tồn tại nhiều mặt hạn chế. Mặt khác, một số cán bộ, giảng viên (GV) của nhà trường chưa có nhận thức đầy đủ, chưa quan tâm đúng mức trong việc giáo dục, xây dựng Nhận quan chính trị cho SV, nhất là những môn học ít liên quan đến các vấn đề lý luận. Vì vậy, nghiên cứu và ứng dụng vấn đề này vào hoạt động dạy học sẽ có ý nghĩa thiết thực cả về lý luận và thực tiễn.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng bồi dưỡng Nhận quan chính trị cho SV thông qua môn Giáo dục quốc phòng và An ninh tại Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội

Theo Từ điển Tiếng Việt: “Nhận quan là tầm nhìn, tầm hiểu biết, khả năng nhận thức, xem xét và đánh giá vấn đề”¹. Theo đó, “Nhận quan chính trị

là cách nhìn nhận, đánh giá của một con người về những vấn đề chính trị - xã hội có liên quan đến lợi ích của quốc gia dân tộc, giai cấp, tầng lớp xã hội”².

Nhận quan chính trị biểu hiện ở mức độ nông, sâu, tầm xa, gần, phạm vi, rộng, hẹp, cấp độ chiến lược hay sách lược trong xem xét các vấn đề chính trị - xã hội. Đặc biệt, người có Nhận quan chính trị tốt sẽ nhìn nhận, đánh giá tình hình một cách toàn diện, nhạy bén, dự báo được khuynh hướng vận động, phát triển của các sự kiện chính trị - xã hội. Từ đó, rút ra những kết luận đúng đắn phù hợp với tầm nhìn chiến lược, sách lược có ảnh hưởng đến vận mệnh của dân tộc và tác động đến cả hệ thống chính trị - xã hội của thế giới.

Cơ sở của Nhận quan chính trị là quan điểm, lập trường chính trị của giai cấp, đặc biệt là thế giới quan, phương pháp luận khoa học, đường lối, quan điểm của Đảng trong xem xét, nhìn nhận, đánh giá tình hình các vấn đề chính trị - xã hội, biểu hiện ở trình độ lý luận, khả năng tiếp nhận và xử lý thông tin, kinh nghiệm thực tiễn, phẩm chất tư duy của chủ thể trước các vấn đề của thực tiễn đặt ra.

Nhận quan chính trị của SV nhà trường được hình thành, phát triển dựa trên cơ sở thế giới quan, phương pháp luận khoa học. Là tổng hợp những nét đặc trưng riêng có, biểu hiện nhận thức, tư duy trí tuệ sắc bén,

có mục đích, động cơ, thái độ, sự nỗ lực không ngừng trong học tập, rèn luyện, tích lũy tri thức kinh nghiệm, lý luận quân sự, các kỹ năng mềm, góp phần hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập tại trường cũng như sau khi tốt nghiệp. Đặc biệt đối với môn GDQP&AN - là một nội dung đặc thù, liên quan nhiều đến các vấn đề quân sự, chính trị xã hội cũng như tình hình an ninh của đất nước, vì thế nâng cao Nhân quan chính trị cho SV qua môn học lại càng phải được đề cao.

Đánh giá khách quan, có thể thấy đại đa số SV có nhận thức đúng, trách nhiệm cao trong tự học tập, rèn luyện, tích cực cập nhật tri thức khoa học, tri thức QP&AN. Theo chương trình đào tạo sinh viên được trang bị vốn kiến thức các nội dung khoa học nghệ thuật quân sự, hiểu biết chung tính năng, tác dụng các loại binh khí, chiến thuật cơ bản, tình hình QP&AN của đất nước, đường lối quan điểm của Đảng về vấn đề đối tượng, đối tác. Trong năm học 2021 - 2022 kết quả học tập nội dung môn GDQP&AN của SV: Giỏi = 3,64%; Khá = 86,81%; Trung bình = 9,65%. Thông qua kết quả học tập chứng minh chương trình, nội dung đào tạo đã có sự đổi mới, đáp ứng được yêu cầu về lượng kiến thức cơ bản cung cấp cho người học.

Người học đã nhận thức và quán triệt tốt mục tiêu, yêu cầu đào tạo; có động cơ, thái độ, trách nhiệm học tập, rèn luyện đúng đắn; chấp hành nghiêm pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân sự, quy chế giáo dục đào tạo (GD-ĐT), quy định thực hiện chính quy của nhà trường; thích ứng được với những điều kiện khó khăn của môn học.

Đại bộ phận SV có phương pháp học tập tốt, giải quyết khoa học những vấn đề lý luận, thực tiễn gắn với chức trách, nhiệm vụ của bản thân theo mục tiêu, mô hình của môn GDQP&AN. Theo kết quả điều tra, kỹ năng, phương pháp tiếp nhận và xử lý thông tin ở mức tốt chiếm 38,7%, mức khá là 43,1%.

Nhà trường đã tích cực đổi mới hình thức thi, kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn GDQP&AN của SV, khắc phục có hiệu quả bệnh thành tích trong giáo dục, thực hiện nghiêm túc quy chế GD-ĐT. Đánh giá vấn đề này, có 16,0% sinh viên cho rằng rất phù hợp và 79,3% sinh viên đánh giá là phù hợp.

Bên cạnh những kết quả đạt được, trong quá trình học tập nội dung GDQP&AN vẫn còn một SV nắm kiến thức chưa thực sự vững chắc, còn có biểu hiện ngại học, ngại rèn. Việc vận dụng tri thức giải quyết những vấn đề gắn với chức trách, nhiệm vụ còn hạn chế. Qua đánh giá của đội ngũ GV cho biết hạn chế lớn nhất trong việc nâng cao Nhân quan chính trị thông

qua học tập nội dung QP&AN của SV là vốn tri thức chính trị - xã hội chưa thực sự vững chắc, tỉ lệ chiếm 20,0% những người được hỏi.

2.2. Giải pháp bồi dưỡng Nhân quan chính trị thông qua học tập nội dung môn Giáo dục quốc phòng và An ninh cho SV Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội

2.2.1. Tích cực đổi mới phương pháp dạy học môn GDQP&AN, góp phần bồi dưỡng Nhân quan chính trị cho SV

Đây là giải pháp quan trọng, cơ bản và lâu dài, có ý nghĩa chiến lược trong xây dựng, phát triển những phẩm chất, năng lực cần thiết của người học. Không ngừng đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục, đào tạo gắn với xây dựng Nhân quan chính trị cho SV. Chuyển mạnh quá trình giáo dục chủ yếu từ trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học; học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn. Do vậy, nội dung trong chương trình đào tạo cần đổi mới theo hướng giảm thời gian giảng dạy lý thuyết trên lớp, tăng thời gian và nội dung thực hành. Kịp thời bổ sung các kiến thức mới về tình hình QP&AN trên thế giới, khu vực và trong nước.

Quán triệt, thực hiện đổi mới nội dung GDĐT theo hướng tăng cường xây dựng Nhân quan chính trị cho SV, bảo đảm tính toàn diện, hài hòa về khối lượng kiến thức; coi trọng giáo dục nội dung cơ bản, thiết thực trong hệ thống môn GDQP&AN cũng như các vấn đề thực tiễn chính trị - xã hội đặt ra.

Đổi mới phương pháp GDĐT phải lấy SV làm trung tâm, với mục đích phát huy tối đa tính tích cực, chủ động, sáng tạo. Với việc vận dụng nhiều hình thức, phương pháp khác giúp SV rèn luyện phương pháp nghiên cứu, phương pháp tư duy mạch lạc, khoa học, sáng tạo, phương pháp vận dụng lý luận vào thực tiễn. Hướng người học có phương pháp tiếp cận đúng vấn đề cần nghiên cứu. Trong đó, phương pháp giảng dạy của GV phải bảo đảm tính phù hợp và thiết thực, đa dạng các hình thức như gợi mở, nêu vấn đề, giả định các tình huống, hình ảnh trực quan.

2.2.2. Xây dựng môi trường trong sạch, lành mạnh trong nhà trường

Quá trình hình thành, phát triển nhân cách nói chung và Nhân quan chính trị của SV nói riêng luôn chịu sự tác động rất lớn từ môi trường hoạt động của họ. Hoàn cảnh môi trường như thế nào thì sẽ tạo ra những nhân cách như thế đó. Xây dựng môi trường lành mạnh và nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho SV chính biện pháp tối ưu để giúp SV học tập, rèn

luyện Nhân quan chính trị của mình. Vì thế, nghiên cứu vấn đề xây dựng Nhân quan chính trị của SV hiện nay cần phải quan tâm chăm lo, xây dựng môi trường trong sạch, lành mạnh. Trên cơ sở đó, góp phần nâng cao hiệu quả, chất lượng của quá trình xây dựng Nhân quan chính trị của SV. Đây được xem là nhân tố giữ vị trí, vai trò cực kỳ quan trọng trong đời sống và hoạt động thực tiễn của mỗi SV.

Trong tiến hành công tác giáo dục nội dung môn GDQP&AN, ngoài những nguyên tắc bắt buộc, GV cần đề cao dân chủ, chống mọi biểu hiện quân phiệt, mệnh lệnh hành chính, áp đặt. Cần tập trung vào những thời điểm nhạy cảm, dễ dẫn đến vi phạm như: Dịp diễn ra các sự kiện quan trọng của Đảng, đất nước; ngày lễ, Tết; ngày nghỉ, giờ nghỉ,... Từ đó, có biện pháp định hướng phù hợp nhằm ngăn ngừa, hạn chế vi phạm. Khi có vụ việc xảy ra, cần tìm rõ nguyên nhân, xác định trách nhiệm rõ ràng, rút kinh nghiệm nghiêm túc, xử lý dứt điểm, đúng quy định, không để kéo dài. Đây là biện pháp mang tính “đột phá”, có ý nghĩa trực tiếp quyết định đến chất lượng, hiệu quả hoạt động xây dựng NQCT đúng đắn của SV trước yêu cầu, nhiệm vụ ngày càng cao của công tác QP&AN trong tình hình mới. Bởi vì, thông tin thuận lợi, đa chiều sẽ giúp SV có tư liệu đầy đủ, chính xác, kịp thời, kể cả các thông tin phản diện. Từ đó, giúp SV định hướng quá trình thu thập, khai thác, xử lý thông tin, phát hiện vấn đề thực tiễn, góp phần nâng cao NQCT trong xem xét các vấn đề chính trị, xã hội.

Đặc biệt, trong thời đại bùng nổ công nghệ thông tin, SV không có bản lĩnh chính trị vững vàng, tri thức khoa học toàn diện về chính trị - xã hội và định hướng đúng đắn thì rất dễ xảy ra tình trạng nhiễu thông tin, mất niềm tin, mất phương hướng. Do đó, định hướng thông tin sẽ bảo đảm cho sự thống nhất về nhận thức và hành động, tạo niềm tin cho sinh viên rèn luyện, nâng cao Nhân quan chính trị của bản thân. Đồng thời, giúp SV có cách nhìn nhận, xem xét, đánh giá đúng âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, làm cơ sở lựa chọn vấn đề, nội dung đấu tranh phù hợp, mang lại hiệu quả cao, góp phần hoàn thiện phẩm chất, nhân cách của mỗi người.

2.2.3. Phát huy tính tích cực, năng động, sáng tạo của SV nhà trường

SV cần nhận thức đúng vai trò, trách nhiệm đối của bản thân trong quá trình học tập môn GDQP&AN cũng như tác động của nó đối với việc xây dựng Nhân quan chính trị của bản thân. Nhận thức chỉ đạo hành

động, nhận thức đúng thì hành động mới đúng. Bởi thế SV phải tự nhận thức về trình độ, năng lực, phẩm chất của bản thân so với yêu cầu thực tiễn hoạt động giáo dục, rèn luyện trong quá trình học tập nội dung GDQP&AN. Từ nhận thức đó, SV nảy sinh tình cảm, ý chí, biến nó thành hành động cụ thể, đề ra kế hoạch, nội dung, phương pháp sát với đặc thù môn học cũng như nghề nghiệp của mình sau này.

Cùng với đó, phải xây dựng cho người học ý chí, quyết tâm không ngừng học tập môn GDQP&AN, làm giàu tri thức toàn diện cho bản thân. Tự giáo dục, tự bồi dưỡng Nhân quan chính trị là quá trình diễn ra lâu dài, với nhiều khó khăn, phức tạp nảy sinh; là cuộc đấu tranh nội tâm gay gắt. Chỉ khi có một ý chí mạnh mẽ người SV mới vượt qua được khó khăn để đạt mục đích và tự phát triển, tự hoàn thiện Nhân quan chính trị của mình. Vì vậy, thông qua các hoạt động dạy học, rèn luyện và thực hiện các nhiệm vụ, các lực lượng sư phạm của Nhà trường phải đặt ra những yêu cầu cao, đòi hỏi SV phải huy động tổng hợp các kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm, các phẩm chất ý chí để hoàn thành nhiệm vụ học tập nói chung và đối với nâng cao NQCT thông qua môn học GDQP&AN nói riêng.

3. Kết luận

Nhân quan chính trị là một trong những nội dung quan trọng đối với SV trước những yêu cầu, đòi hỏi của thực tiễn đang đặt ra. Do đó, xây dựng, bồi dưỡng Nhân quan chính trị cho SV nhà trường thông qua học tập nội dung môn GDQP&AN sẽ góp phần giúp SV có cách nhìn nhận, đánh giá đúng các vấn đề chính trị - xã hội. Mặt khác, đứng trước yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa đòi hỏi mỗi SV phải tự rèn luyện khả năng xem xét, nhìn nhận, đánh giá chính xác các vấn đề chính trị - xã hội, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của bản thân trên cương vị công tác sau này.

Tài liệu tham khảo

[1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017), *Thông tư 03/2017/TT-BGDĐT về ban hành chương trình giáo dục quốc phòng và an ninh trong trường trung cấp sư phạm, cao đẳng sư phạm và cơ sở giáo dục đại học*. Hà Nội

[2] Bộ Quốc phòng (2009), *Giáo dục quốc phòng đối với cán bộ công chức của Đảng, Nhà nước và đoàn thể*, NXB Quân đội nhân dân. Hà Nội

[3] Nguyễn Bá Dương (2010), *Tư duy lý luận của Đảng ta về đổi mới giáo dục quốc phòng trong tình hình hiện nay*, NXB CTQG, Hà Nội.